

Børn for alt i verden

Børnene er Danmarks fremtid. Hvis vi vil sikre vores demokrati, løfte vores sociale ansvar og styrke vores konkurrenceevne, er børnene nøglen. De skal udrustes med selvtillid, kreativitet og udsyn, hvilket bedst sker i en barndom kendetegnet ved tryghed. Derfor vil Det Radikale Venstre satse massivt på at skabe bedre vilkår for børnene. Det gælder alle børn. Der er brug for en ny og langt mere gennemgribende indsats over for de socialt udsatte børn. Med 10 forslag vil Det Radikale Venstre give alle børn muligheden for et bedre børne- og voksenliv.

Gode rammer om børnelivet

1. Bedre tid og mere kvalitet i daginstitutionerne

- Det Radikale Venstre ønsker at indføre nye minimumsrammer for daginstitutionernes arbejde. Der skal være grænser for, hvor mange børn en voksen kan tage sig af i vuggestue og børnehave – ligesom vi kender det fra folkeskolen. Rammerne skal fastsættes efter behovene i den enkelte institution, ud fra kriterier som alder, sociale forhold i lokalområdet og sprogbarrierer. De institutioner, der har mest behov, skal have flest ressourcer. Til gengæld ønsker vi fuld frihed for pædagoger og forældre til selv at indrette den enkelte institution inden for de overordnede rammer, så Folketinget ikke begynder at detailregulere børnehaverne, som man har gjort med folkeskolen. *Udgift i 2007: 500 mio. kr.*
- Daginstitutioner opfordres til at arbejde med kunst og kultur. Styrkelse af kulturelle kompetencer er en afgørende faktor i bekæmpelsen af den negative sociale arv. *Udgift i 2007: 50 mio. kr.*
- Der er et stort behov for efteruddannelse blandt pædagogerne, hvis kvaliteten skal løftes. Der bør derfor afsættes midler til udvikling af det pædagogiske arbejde og efteruddannelse. *Udgift i 2007: 50 mio. kr.*

2. Sunde børn i sunde institutioner

- Alle børn i alle institutioner og skoler skal have adgang til sund kost. Derfor ønsker Det Radikale Venstre at etablere køkkener og forældrebetalte madordninger i alle skoler og daginstitutioner. Forældre med friplads i daginstitutionerne opnår fri madordning både i daginstitution og skole. *Etableringsudgifter i 2007: 200 mio. kr., fuldt ud indfasede driftsudgifter: 810 mio. kr. (nås ikke i 2007)*
- Fedme er et stigende problem. Derfor skal pædagoger og lærere have de kompetencer, der skal til for at sikre, at børnene får mere motion i skoler og daginstitutioner. *Udgift i 2007: finansieres af kommunerne.*
- Forbrugerombudsmanden skal styrkes, så han har flere ressourcer til at overvåge, at markedsføring overfor børn og unge ikke sker i strid med markedsføringsloven. *Udgift i 2007: 2,5 mio. kr.*

3. En ny folkeskole til en ny tid

- Hver enkelt folkeskole laver en 5-årig handlingsplan for at sikre mere rummelighed i skolen og bedre muligheder for de socialt udsatte elever. Målet er, at skolerne i fremtiden skal være læringsmiljøer for fremtiden for alle elever. Skolerne skal inddrage ny national og international forskning og udviklingsarbejde, der fremmer arbejdet i skolerne. Der afsættes 120 mio. kr. årligt over en 5 års periode, primært til efteruddannelse. *Udgift i 2007: 120 mio. kr.*
- Alle skoler skal kunne trække på en udvidet adgang til fagkonsulenter, der er forankret i centre for videregående uddannelse.

Alle Børn skal ha' en chance

4. Tidlig indsats overfor alle udsatte børn

- 3.000 børn fødes årligt ind i familier, der bl.a. er belastet af misbrug eller psykisk sygdom. Børnene har ofte medfødte skader, men forsøg med åbne familieambulatorier for misbrugsmødre viser, at der er gode muligheder for at forebygge skaderne. Derfor skal der

etableres åbne ambulatorier i hele Danmark, der kan støtte alle former for udsatte familier fra graviditet til skolealder. Det Radikale Venstre støtter muligheden for tvang over for mødre med misbrug, hvis moderen selv har indvilliget heri. *Udgift i 2007: 90 mio. kr.*

- Børn fra meget udsatte familier, der starter i dagtilbud mv. skal have ekstra hjælp og støtte i dagtilbuddet. Derfor foreslås det, at der igangsættes en efteruddannelsesindsats for pædagoger og sundhedsplejersker, der kommer i kontakt med de udsatte børn blandt andet som erstatning for de skolelæger, som det er svært at rekruttere i øjeblikket. *Udgifter i 2007: 25 mio. kr.*

5. Bedre retssikkerhed for de børn, der tvangs fjernes

- Børn, der fjernes fra hjemmet ender for ofte med at blive kastet rundt mellem plejeforældre, institutioner og de biologiske forældre. De har krav på en langt bedre retssikkerhed og på at deres interesser sættes højere end både forældrenes og systemets. Det Radikale Venstre foreslår, at alle udsatte børn med risiko for at blive fjernet fra hjemmet får ret til en uvildig bisidder. *Udgift i 2007: 170 mio. kr.*
- Den endelige beslutning om en tvangsfjernelse skal ikke tages i kommunerne, der måske kun behandler en eller to tvangsfjernelsessager om året. De radikale foreslår derfor at flytte den endelige afgørelse i de sager til en central og økonomisk uafhængig enhed. *Udgiftsneutral*
- Det skal være barnets interesse, og ikke kommunal kassetænkning, der afgør om et barn fjernes fra hjemmet. Kommunernes egenbetaling i forbindelse med tvangsfjernelser skal derfor fastholdes på det nuværende niveau. *Udgiftsneutral*

6. Akut indsats overfor børn på krise- og asylcentre

- Kommunerne yder alt for sjældent den nødvendige støtte til børn på krise- og asylcentre, der har været udsat for meget store belastninger. Derfor bør disse børns rettigheder sikres i serviceloven, ligesom de bør tilgodeses under dette års SATS-puljeforhandlinger. *Udgift i 2007: 50 mio. kr.*

7. Måltrettet hjælp til børn og unge med psykiske problemer

- Børn og unge rammes i stigende grad af psykiske lidelser som fx spiseforstyrrelser. Samtidig er der kommet større fokus på medfødte handicaps som ADHD, autisme mv. Dette har skabt et stærkt pres på de psykiatriske systemer i Danmark, der blandt andet overbelastes, fordi mange unge fejlvisiteres til psykiatrien. Derfor foreslår Det Radikale Venstre, at der oprettes åbne, tværfagligt bemandede psykologiske ambulatorier i alle kommuner, der kan tage sig af de mindre tunge tilfælde, og visitere de unge, der har behov for det, videre. I første omgang søges midler til en forsøgsordning ved dette års SATS-puljeforhandlinger. *Udgifter i 2007: 25 mio. kr.*

8. Bedre tilgængelighed for børn med handicap og deres forældre

- Forældre med handicappede børn har behov for støtte til at orientere sig i det sociale system. Derfor foreslår Det Radikale Venstre, at der etableres en uafhængig rådgivningsinstans, der skal bistå forældre med handicappede børn. *Udgifter i 2007: 10 mio. kr.*
- FN's komité for barnets rettigheder fastslår at tilgængeligheden for danske børn med handicap er dårlig i daginstitutioner og folkeskoler. Derfor skal tilgængeligheden for børn og unge med handicap forbedres markant i daginstitutioner og skoler. *Udgifter i 2007: 90 mio. kr.*

9. Aktivisering af det frivillige Danmark

- Frivillige, der selv har haft problemerne tæt inde på livet, har stor gennemslagskraft i forhold til udsatte børn og unge, og kan spille en afgørende rolle, når det professionelle system stopper sin behandling. Derfor skal det frivillige Danmark i langt højere grad på banen, bl.a. gennem udbredelse af netværksgrupper og selvhjælpsgrupper med professionel backup. *Udgifter i 2007: 25 mio. kr.*

Styrk forældrenes ansvar – også i skilsmisser

10. Styrkelse af forældrenes ansvar for at blive enige

Et barn har behov for forældre, der løfter ansvaret – også selv om man bliver skilt eller ikke lever sammen.

- Det Radikale Venstre ønsker at ændre begrebet ”forældremyndighed” til ”forældreansvar”. Som udgangspunkt skal der være fælles forældreansvar uanset civilstand, og domstolene skal i

særlige tilfælde kunne pådømme fællesansvar. I særligt ubehagelige konflikter skal børnene have ret til en bisidder. jf. forslag 5.

- I forhold til de økonomiske vilkår ønsker de radikale, at der udarbejdes bedre statistikker og forskning samt en udredning af den delte families økonomi, som foreslået af den netop afgivne betænkning på området.
- Endelig bør børnesagkyndige inddrages i langt højere grad end i dag og tillægges betydning, ligesom der skal sættes flere midler af til mægling og rådgivning af forældrene. *Udgifter i 2007: 20 mio. kr.*

Finansiering

De følgende udgifter er indprioriteret i Det Radikale Venstres finanslovsforslag, hvoraf 1 mia. kr. finansieres ved at give kommunerne mulighed for at hæve forældrebetalingen til 33 pct. i daginstitutioner igen.

- Indførelse af minimumsrammer for daginstitutioner
- Drift af madordninger i daginstitutioner.
- Kunst og kultur integreres i daginstitutionerne
- Professionalisering af daginstitutionernes arbejde med pædagogiske læreplaner.
- Mere motion i skoler og daginstitutioner.
- Etablering af madordning i kommunerne og fripladser for madordning i skoler.
- Efteruddannelse af de pædagoger og sundhedsplejersker, der har størst kontakt med de udsatte børn,
- Etablering af uvildig bisidderordning til særligt udsatte børn
- Forslagene vedr. bedre støtte til handicappede børn og unge
- Styrkelse af forbrugerombudsmandens indsats over for børn.
- Handlingsplaner og efteruddannelse i folkeskolen.
- Bedre mægling og rådgivning af forældre ved skilsmisser

Udgifter i alt 1,4 mia. kr. i 2007, fuldt ud indfaset i 2012 er udgifterne på i alt 1,7 mia. kr. Heraf finansierer øget forældrebetaling 1 mia. kr.

Endelig søges SATS-puljefinansiering til følgende forslag:

- Etablering af familieambulatorier
- Indsats for børn på asyl- og krisecentrene
- Etablering af psykiske ambulatorier, der fokuserer på børn- og unges problemer
- Støtte til det frivillige Danmark

I alt 190 mio. kr.

Gode Rammer om børnelivet

Børnene er Danmarks fremtid. Hvis vi vil sikre vores demokrati, løfte vores sociale ansvar og styrke vores konkurrenceevne, er børnene nøglen.

Børn er en sårbar gruppe, der ikke selv kan kæmpe for deres rettigheder og ikke kan stemme til valg. Derfor komme de ofte i klemme, når der skal prioriteres i kommuner og stat. Det er imidlertid under al kritik, at forholdene gennem de senere år er forringet kraftigt: der er færre voksne pr. barn i daginstitutionerne, madordningerne er blevet udsultet og de fysiske forhold er blevet dårligere. Den udvikling har medvirket til, at alt for mange børn har fået en dårligere start på livet.

Det offentlige har sit ansvar for at prioritere børnene, men det har forældrene også. En stor del af den offentlige opgave er at give forældrene mulighed og rammer til at løfte denne opgave, også i de socialt udsatte familier. Til gengæld har alle forældre det primære ansvar for at åbne verden for deres børn – uanset om bor sammen eller ej.

Børn skal udrustes med selvtillid, kreativitet og udsyn, og det sker bedst i en barndom kendetegnet ved tryghed. Det er måske den vigtigste opgave, vi voksne har.

1. Bedre tid og mere kvalitet i daginstitutionerne

Mere tid til børnene

Daginstitutionernes udfordringer er vokset kraftigt i takt med at andelen af tosprogede og socialt udsatte børn i institutionerne er steget,¹ og at nye administrative opgaver er kommet til. Der er ikke samtidig blevet ansat flere pædagoger – tværtimod. Og det er gået udover kvaliteten. Pædagogerne har fået mindre overskud til at tage udgangspunkt i det enkelte barns behov, og der er blevet mindre tid til spontane og kreative aktiviteter. Det har også begrænset institutionernes muligheder for at tage hensyn til de særligt udsatte børn, selvom al forskning viser, at netop daginstitutionerne kan spille en vigtig rolle når den sociale arv skal brydes.

For at bremse den udvikling foreslår det Radikale Venstre, at der i Serviceloven fastsættes minimumsrammer for, hvor mange børn en voksen kan tage sig af, afhængig af vilkårene i den enkelte kommune og område. De fastsatte normeringer bør således være afhængige af kriterier som alder, antallet af børn med sprogproblemer, socialt udsatte mv. De institutioner, der har mest behov, skal have flest ressourcer. Det Radikale Venstre vil i de kommende måneder arbejde med en model for at fastsætte sådanne kriterier, men arbejder indtil videre med, at de nye normeringer vil øges med 1.000 flere pædagoger på landsplan fra 2007. Det vil medføre merudgifter for ca. 500 mio. kr. årligt.

Kreativitet og kultur ind i daginstitutionerne

¹ Bente Jensen (2005): "Kan Daginstitutionerne gøre en forskel? En Undersøgelse af daginstitutioner og social arv", SFI. Anne-Dorthe Hestbæk & Mogens Nygaard Christoffersen (2002): "Effekter af dagpasning - en redegørelse for nationale og internationale forskningsresultater", arbejdspapir, SFI.

Det er afgørende, at børn stimuleres kunstnerisk og kulturelt helt fra 2-års alderen, så deres menneskelige, sociale og faglige kompetencer bliver udviklet. Kunst og kultur kan åbne verden for børnene og give dem redskaber til at fortolke verden og deres egen situation. Samtidig er man efterhånden blevet opmærksom på, at styrkelsen af kulturelle kompetencer er en afgørende faktor i bekæmpelsen af den negative sociale arv. Hvis vi ønsker at bryde den negative sociale arv, er det ikke nok at bekæmpe den materielle fattigdom. Vi må også bekæmpe den kulturelle fattigdom.

Derfor mener Det Radikale Venstre, at kunst og kultur skal være en del af alle børns hverdag. Børnene skal både stifte bekendtskab med professionel kunst og selv arbejde med deres kreativitet. I samarbejde med billedkunstnere, musikere, skulptører og dansere skal pædagogerne sørge for at børn møder professionel kunst som en del af deres hverdag.

Der afsættes 50 mio. kr. til formålet.

Bedre efteruddannelse

Daginstitutionerne er forpligtet til hele tiden at udvikle deres pædagogiske arbejde, blandt andet gennem de såkaldte pædagogiske læreplaner. Det Radikale Venstre mener, at der er brug for mere kvalitet i daginstitutionerne, men i modsætning til regeringen mener vi også, det kræver flere ressourcer, hvis læreplanerne skal styrke kvaliteten i daginstitutionerne og sikre, at der er fokus på de udsatte børn. Det er fx afgørende, at der afsættes de nødvendige midler til efteruddannelse, hvis ikke planerne bare skal forvandle sig til endnu en papirtiger.

Det Radikale Venstre foreslår derfor at der afsættes i alt 50 mio. kr. til implementering af læreplanerne og efteruddannelse af pædagogerne. Størstedelen af midlerne skal anvendes til efteruddannelse af pædagogerne, så de hele tiden er fagligt opdaterede på deres felt.

2. Sunde børn i sunde institutioner

Fedme har udviklet sig til en folkesygdom i Danmark. Og der er en markant social skævhed i problemet, så der er langt flere overvægtige børn blandt socialt dårligt stillede end blandt socialt velstillede børn. Derfor skal vi allerede fra de tidligste år lære børnene sundere bevægelsesmønstre og kostvaner.

Madordning til alle børn

Skal vi bekæmpe overvægten blandt børn og unge, skal de spise sundere mad. Stort set alle børn - fra de er 1 år til de er 16 – er i vuggestue, børnehave eller skole i mere end halvdelen af deres vågne timer. Og de spiser mindst et hovedmåltid og op til flere mellemmåltider, mens de er i offentlig pasning eller skole. Derfor ønsker Det Radikale Venstre, at der etableres madordninger i alle skoler og daginstitutioner, dog undtaget fritidsordningerne. Madordningerne skal inddrages i skolernes undervisning, så børnene samtidig med, at de laver mad, lærer om sund kost og livsstil, lærer at læse opskrifter, at måle og veje, lærer at drive madordningerne som en lille virksomhed på skolen med mere. Madordninger kan med fordel indgå i et partnerskab med de lokale handlende. Hvis børnene får lært om den sunde mad og motionen – så lærer de også deres forældre om det!

Madordningerne skal være gratis for de børn, som i forvejen får fripladser i daginstitutionerne. Samme kriterier skal gælde for folkeskolen. Men som hovedregel skal madordningerne betales af forældrene – for det er forældrenes ansvar, at børnene får en

sund og god kost². Således gøres madordningerne obligatoriske for alle børn i daginstitutioner. Staten skal bistå med etablering af ordningerne, med at udvikle undervisningsmaterialer og koncepter, sikre erfaringsopsamling, forskning og formidling af viden. Der afsættes årligt en statslig pulje på 200 mio. kr. til etablering af køkkener mv. i vuggestuer, børnehaver, aldersintegrerede institutioner og skoler, indtil alle køkkener er etableret. Fripladserne i madordningerne for daginstitutioner og skoler finansieres over kommunernes bloktilskud, jf. Det Radikale Venstres forslag til finanslov for 2007.

Styrkelse af forbrugerombudsmanden på børneområdet

Børn og unge er i stigende grad en interessant målgruppe for erhvervslivet, fordi de har stor indflydelse på forældrenes indkøb, og fordi teenagerne selv har mange penge til rådighed. Samtidig er det svært for forældre at beskytte dem, fordi børn og unge møder markedsføring mange andre steder end de voksne. Det kan være på nettet, på mobiltelefonen eller i radioen.

Børn og unge er generelt dårligere til at gennemskue markedsføring og reklamer end de voksne alene på grund af deres alder. Samtidig er de mere følsomme overfor produkter med et skadeligt indhold af alt fra hormonlignende stoffer til tobak og alkohol. For Det Radikale Venstre er det vigtigt, at lovgivningen beskytter børnene mod skadelige produkter samt aggressiv og skadelig markedsføring. Det Radikale Venstre mener at der i særlig grad bør være fokus på om lovgivningen overholdes, når det gælder børn og unge.

Det Radikale Venstre foreslår derfor, at forbrugerombudsmanden styrkes på børneområdet. Det skal sikre, at der er hele tiden er fokus på om markedsføringsloven overholdes i forhold til børn og unge og at de virksomheder, der ikke tager de nødvendige hensyn, retsforfølges. Der afsættes årligt 2,5 mio. kr. til driften.

Mere motion

Børn og unges muligheder for fysisk udfoldelse skal derfor forbedres. Der skal være bedre adgang til fysisk udfoldelse i folkeskolen, i skolefritidsordningerne og i børnehaverne. Derfor ønsker Det Radikale Venstre, at de forsøger, der i øjeblikket kører for at få flere udsatte børn til at blive aktive, udbredes til landsskala, når vi ved, hvilke ordninger, der er mest effektive. Det er lige så vigtigt at børn bruger kroppen som at de får dansktimer. Ja forskningen viser, at der er en tæt sammenhæng mellem børns fysiske udfoldelse og deres evne til at lære. Samtidig vil bedre muligheder for fysisk udfoldelse kunne medvirke til at nedbringe antallet af overvægtige børn og unge. Kommunerne opfordres derfor til at sikre at pædagoger og lærere har de kompetencer der skal til for motivere børnene til at dyrke langt mere motion end i dag.

3. En ny folkeskole til en ny tid

Alle skoler skal - i stedet for at spændes ind i centralstyring - lave en 5-årig handlingsplan for at sikre mere rummelighed i folkeskolen og bedre muligheder for de socialt udsatte elever. Handlingsplanerne skal også give den enkelte skole mulighed for i højere grad at etablere en selvstændig profil, f.eks. i forhold til idræt, musik eller sprog.

Målet er, at skolerne i fremtiden bliver læringsmiljøer for fremtiden for alle elever. Skolerne skal inddrage ny national og international forskning og udviklingsarbejde, der fremmer

² Hvis staten skulle betale for mad til alle børn ville de samlede omkostninger beløbe sig til 3,2 mia. kr. årligt.

arbejdet i skolerne. Skolerne skal i langt højere grad have mulighed for at trække på konsulenter, der kan bidrage til skolens faglige og pædagogiske udvikling. Dette netværk kan udvikles med udgangspunkt i Amtscentrene for undervisning, der nu placeres på CVU'er, hvor lærerne uddannes - og der kan derfor skabes en god dynamik allerede i forbindelse med selv lærernes grunduddannelse.

Konkret bør alle forældre allerede når deres børn er mellem 3 og 4 år inviteres til det første møde med skolen om hvilke krav og forventninger, deres børn vil blive mødt med, og hvad der bliver forældrenes rolle, når børnene bliver skoleelever. Kommunerne kan stille skolekonsulenter til rådighed, der kan rådgive forældre om skolestart og skoleparathed.

Med strukturreformen har kommunerne og dermed folkeskolen fået ansvaret for al specialpædagogik. Mange kommuner vælger at løse opgaverne selv frem for at trække på den ekspertise, der er opbygget i specialinstitutionerne. Det stiller store krav til den enkelte skole, der både skal rumme alle de normalt fungerende børn, samtidig med at der skal tages hensyn til de børn, der har stærke specialpædagogiske behov. Derfor er der et akut behov for efteruddannelse af lærere, støttelærere og inddragelse af pædagoger i skolens arbejde. Og det er helt nødvendigt at der afsættes midler til denne indsats.

Alle skoler skal i samspillet mellem handlingsplanen, fagkonsulenter, efter- og videreuddannelse m.v. sikre at skolen er et udviklende læringsmiljø. Der er en stor mængde af forskning og erfaring, der bør bringes i spil så skolerne har et udviklende læringsmiljø. Læringsmiljøet kan udvikles i samspil mellem forskere, praktikere og skolens omgivelser, f.eks. andre institutioner, kultur- og foreningsliv, erhvervsliv m.fl. Skolens læringsmiljø udvikles i samspillet mellem undervisningsmiljøet som sådan og den faglige og pædagogiske indsats.

Det Radikale Venstre vil i sit finanslovsforslag afsætte 600 mio. kr. over 5 år til handlingsplanerne, midlerne skal især gå til efteruddannelse.

Alle børn skal ha' en chance

I Danmark lever mellem 200.000 og 250.000 børn og unge i familier med alkohol og stofmisbrug eller psykisk sygdom. Konsekvenserne for de børn er ofte vidtrækkende, fordi risikoen for selv at udvikle et misbrug eller en psykisk sygdom øges væsentligt, hvis man som barn er vokset op i en udsat familie. På trods af det har de børn, der tidligt mødes af pædagoger, lærere og socialrådgivere, der støtter dem i at unytte deres ressourcer frem for at fokusere på deres problemer, gode chancer for at udvikle sig til velfungerende og ressourcestærke voksne. Desværre får alt for få den rette støtte i tide, blandt andet på grund af manglende viden i skoler og daginstitutioner og manglende samarbejde mellem de forskellige involverede instanser i det offentlige system. For det Radikale Venstre er det helt afgørende, at de udsatte børn også får del i vores nye store satsning på børnene. Vi foreslår derfor en langt mere systematisk indsats over for de socialt udsatte børn – en indsats der skal fokusere på, hvad børnene kan i stedet for at stemple dem som sociale tabere.

4. Tidlig indsats overfor alle udsatte børn

Af de 60.000 børn, der årligt kommer til verden i Danmark, fødes ca. 3.000 ind i familier med massive misbrugsproblemer, psykisk sygdom eller svære sociale belastninger. Mange af børnene udsættes for omsorgssvigt, mishandling, overgreb og medfødte skader, og familierne gør ofte ikke brug af samfundets tilbud til dem (graviditetsundersøgelser, sundhedsplejerske, børneundersøgelser, daginstitutioner mv.). Derfor møder mange af de børn, der har det allerstørste behov, først nogen fra social- eller sundhedssystemet når de når skolealderen. Og så er det ofte for sent!

Åbne familieambulatorier

Det Radikale Venstre foreslår, at der etableres åbne familieambulatorier i alle regioner, der henvender sig specielt til misbrugere, psykisk syge og andre gravide med en alvorlig livssituation. Familieambulatorierne opbygges efter den model, der med bemærkelsesværdige resultater er afprøvet på Rigshospitalet og Hvidovre Hospital. På de hospitaler er det bl.a. lykkedes at reducere antallet af for tidligt fødte børn i risikogruppen fra 20% til 7%, antallet af børn med for lav fødselsvægt fra 31% til 7%, og antallet af børn med behandlingskrævende abstinenser fra 85% til 60%. Ambulatorierne skal tilknyttes hospitalssystemet - ikke det sociale system. Det er helt afgørende at ambulatorierne får skabt en god kontakt til de gravide så tidligt som muligt i forløbet. Derfor skal der være let adgang til ambulatorierne, så ingen skræmmes væk af lange ventetider eller bureaukratiske sagsge, ligesom der også vil være behov for at ambulatorierne aktivt opsøger de gravide i risikogrupperne. Ambulatorierne bemandes med en tværfaglig personalegruppe bestående af socialrådgivere, psykologer, sekretærer, jordemødre og læger. Det tværfaglige team, der hele tiden holder fokus på barnets behov, støtter forældrene i at løse deres helbredsmæssige, sociale, og psykologiske problemer før fødslen. Efter fødslen følger teamet barnet helt frem til skolealderen, så familiens problemer hele tiden bliver tacklet så hurtigt som muligt. I flere amter er der etableret lignende ordninger for gravide misbrugere. Det er væsentligt at disse erfaringer tages med i regionernes arbejde, og at målgruppen overalt udvides til alle udsatte grupper, ligesom perioden, hvor man følger op på barnet, rækker frem til skolealderen. Regionerne kan ligeledes overveje at etablere centre for de børn, hvor forældrene i en periode ikke kan løfte forældreansvaret.

Det Radikale Venstre støtter, at der kan anvendes tvang over for misbrugsmødre for at beskytte de ufødte børn, men den kræver som forudsætning, at moderen på et tidligere tidspunkt selv har indvilliget skriftligt i en sådan tvang.

Det vurderes at forslaget vil medføre årlige udgifter for ca. 90 mio. kr. Finansieringen vil i første omgang blive søgt i årets SATS-puljeforhandlinger, men der arbejdes på at finde en mere permanent finansieringsmodel.

Videns- og erfaringsopbygning

Hvis de udsatte børn starter i et offentligt tilbud, er det af afgørende betydning, at medarbejderne også her har tilstrækkelig viden til at kunne tackle problemerne. Ikke mindst er det et stort problem, at det i dag ikke er muligt at rekruttere læger til kommunerne, hvorved muligheden for en stor forebyggende indsats går tabt. Derfor foreslår Det Radikale Venstre, at der igangsættes en systematisk efteruddannelsesindsats for de sundhedsplejersker og daginstitutioner, der i særlig grad har kontakt med de udsatte børn, så de i en vis udstrækning kan overtage den rolle som blandt andet skolelægerne havde i gamle dage i forhold til at identificere og forebygge sociale problemer og sundhedsproblemer. Efteruddannelsen skal fokusere på håndtering af børn af forældre med stofmisbrug, psykiske lidelser, sundhedsproblemer og andre former for sociale problemer. Det er desuden vigtigt at alle, der tager en pædagogisk uddannelse får en grundlæggende viden om hvordan man tackler særligt udsatte børn. Derfor skal der også udvikles materialer om denne gruppe børn til de ordinære pædagoguddannelser. Der afsættes i alt 25 mio. kr. til formålet.

5. Bedre retssikkerhed for de børn, der tvangs fjernes

Den forebyggende indsats lykkes desværre ikke altid, og derfor er ca. 15.000 børn i dag anbragt uden for hjemmet. I Danmark fjerner vi sjældent børn under 6 år, og børn er i gennemsnit 13 år gamle når de fjernes fra hjemmet. Det siger sig selv, at mange af de børn har været udsat for store omsorgssvigt i store dele af deres barndom. Når de fjernes fra hjemmene oplever alt for mange desværre at blive kastet rundt mellem de biologiske forældre, plejefamilier og døgninstitutioner. Samtidig tages der kun sjældent hensyn til hvordan børnene kan undgå skoleskift og andre nederlag, selvom al forskning viser at det ville kunne være med til at opveje de nederlag, som anbragte børn ellers har med i bagagen.³ Det Radikale Venstre mener derfor, at det er på høje tid, at børnenes interesser bliver taget alvorligt, også selvom det sker på bekostning af de biologiske forældres ønsker eller medføre større omkostninger i kommunerne.

Når kommunerne skal vurdere om et barn skal fjernes fra hjemmet, eller om der skal iværksættes andre foranstaltninger, indleder de i princippet en såkaldt § 38-undersøgelse. Undersøgelsen skal bidrage til at kortlægge hvilke behov barnet og familien har for en social indsats. Desværre viser evalueringen af serviceloven, at der ikke altid foretages en sådan undersøgelse selv for meget svage børn, og at undersøgelserne fører heller ikke altid til den rigtige, gennemgribende beslutning for barnet. Vi foreslår derfor, at alle børn får ret til en bisidder i forbindelse med de undersøgelser. Det vil betyde, at de børn og unge, der har behov for særlig hjælp og støtte, bliver hjulpet af en socialrådgiver eller psykolog, som alene skal varetage barnets interesser; ikke forældrenes, ikke kommunens og ikke statens.

³ Tine Egelund og Anne-Dorthe Hestbæk (2003): *Anbringelse af børn og unge uden for hjemmet – en forskningsoversigt*, Socialforskningsinstituttet.

Bisidderen skal kunne anke alle afgørelser direkte til Ankestyrelsen. Dette vil både skabe en bedre retssikkerhed for børnene, og øge fokus på hvor vigtig god sagsbehandling i denne type sager er. Forslaget vurderes at medføre meromkostninger på ca. 170 mio. kr.

For at øge retssikkerheden i anbringelsessagerne foreslår Det Radikale Venstre desuden, at alle sager om tvangsanbringelser placeres i en national enhed. I Danmark er der kun ca. 200 tvangsanbringelsessager⁴, hvilket svarer til to sager pr. kommune om året. Derfor er der risiko for, at de kommunale sagsbehandlere ikke opnår den nødvendige ekspertise. Vi foreslår at behandling af tvangsanbringelsessagerne samles i en national enhed f.eks. under Ankestyrelsen eller Socialministeriet, som får til opgave at sikre både børnenes og forældrenes retssikkerhed.

Størstedelen af alle anbringelser er imidlertid frivillige, og små 5.000 børn anbringes hvert år uden for hjemmet med forældrenes samtykke.⁵ Det Radikale Venstre ønsker også fremover at de frivillige anbringelsessager behandles i bopælskommunen, der både har kendskab til barnet og til den samlede sociale indsats. Det Radikale Venstre finder det dog stærkt foruroligende, at kommunalreformen betyder, at kommunerne fremover risikerer at betale over 1 mio. kr. årligt for anbringelse af et enkelt barn. For at undgå, at kommunerne tvinges til at prioritere økonomiske hensyn over hensynet til barnet, vil vi stille forslag om, at den maksimale kommunale medfinansiering af anbringelser fastholdes på maksimalt 450.000 kr. årligt.

6. Akut indsats overfor børn på krise- og asylcentre

Der bor ca. 700 børn på asylcentre og 1700 børn på krisecentre. De har alle været udsat for så ekstremt belastende forhold, at de er i overhængende fare for at udvikle livslange og stærkt invaliderende psykiske og sociale problemer.

Hvis børnene skal udvikle sig til velfungerende voksne er det helt afgørende, at de får tilbudt hjælp og støtte så tidligt som overhovedet muligt. Det fremgår af krisecentrenes årsstatistik, at kommunerne kun alt for sjældent opfylder deres forpligtigelse til at føre tilsyn med børn på krisecentrene, og derfor ikke får kendskab til alle de børn og unge, der har behov for hjælp og støtte. Derfor tog krisecentrene i 2005 selv initiativ til at bede kommunerne om støtte til 850 af de mest udsatte børn. Alligevel valgte kommunerne kun at tilbyde psykologbistand, familiebehandling eller andre foranstaltninger til 220 af børnene. Når børnene flytter fra krisecentrene er der mange, der sammen med moren flytter tilbage til den mand, der har udøvet volden. Selvom kommunerne altså ved, at de børn flytter tilbage til en voldelig familie, bliver under halvdelen dem tilbudt nogen form for støtte.

Også forholdene for børn i de danske asylcentre er under al kritik. Ca. 700 børn opholder sig på de danske asylcentre. Af disse har 220 opholdt sig der i mere end 3 år. Livet for børnene i asylcentre er præget af midlertidighed og af usikkerhed omkring fremtiden. Ingen ved hvor længe de kommer til at blive i Danmark eller hvad der venter dem hvis de bliver sendt hjem. Det er utroligt stressende for både børnene og deres forældre. Mange af børnene har oplevet både krige og flugt, mange har forældre, som er psykisk syge - enten som følge af oplevelserne i hjemlandet eller som følge af flugten og den usikre situation i asylcenteret. Hvis der er tale om børn af afviste asylansøgere så er det en bevidst politik fra

⁴ Ankestyrelsen: ”Børn og unge anbragt uden for hjemmet” Kvartalsstatistik 2006:1

⁵ Grundtakslovgivningen:

<http://www.folketinget.dk/samling/20051/almdel/SOU/Bilag/320/285198.PDF>.

regeringens side at sikre at forholdene i centeret ikke bliver for gode, for familien skal motiveres til at rejse hjem ikke til at blive i Danmark. For det enkelte barns trivsel er det underordnet, om det er langsom sagsbehandling, omstændigheder i hjemlandet eller forældrenes modstand mod at vende hjem, der forårsager de lange ophold i asylcentre. Det Radikale Venstre mener der skal være en maksimal grænse for hvor længe børn må opholde sig i et asylcenter. Desværre er der ikke i dag noget krav om at kommunerne fører et systematisk tilsyn med børnenes vilkår i asylcentre.

Der er et helt akut behov for, at kommunerne følger systematisk op på børnenes forhold i asyl- og krisecentrene. En meget stor del af børnene har været igennem så ekstreme belastninger, at der skal tages hånd om deres problemer her og nu. Det Radikale Venstre mener at der bør være en maksimal grænse for hvor længe et barn må opholde sig i et asylcenter. Det har imidlertid ikke hidtil været muligt at samle politisk flertal for den idé. Derfor foreslår Det Radikale Venstre nu, at kommunernes ansvar for børn på asyl- og krisecentre gøres helt tydeligt i Serviceloven. Samtidig skal alle børn, der opholder sig eller har opholdt sig på asyl- eller krisecentre have et retskrav på psykologhjælp eller lignende foranstaltninger. For at sikre ingen børn bliver klemte i kommunal kassetænkning vil vi arbejde for at der i forbindelse med SATS-puljeforhandlinger oprettes en pulje på 50 mio. kr. til formålet. Så snart der kan samles politisk flertal, skal bevillingen gøres til en permanent finanslovsbevilling.

7. Måltrettet hjælp til børn og unge med psykiske problemer

Vi lever i et samfund, hvor børn og unge gennem medier, reklamer og de voksne oplever stadig stigende krav til "det perfekte liv", det vil sige perfekt udseende, perfekt præstation i uddannelsen og i arbejdslivet. Kombinationen af disse faktorer er utvivlsomt en af grundene til, at et voksende antal unge fra "normale" hjem i en ung alder rammes af psykiske lidelser. Inden for de seneste 10 år set en tredobling i antallet af unge piger, som forsøger selvmord. Børn af misbrugere eller forældre med psykiske problemer er selvsagt en endnu mere sårbar gruppe.

Samtidig fylder medfødte sygdomme som ADHD (tidligere kaldet DAMP), autisme og asperger mere og mere i psykiatrien, i takt med at det offentlige – omsider - har erkendt betydningen af at behandle disse sygdomme.

Alt i alt betyder det, at stadig flere børn og unge henvises til psykiatrisk behandling. Men erfaringerne viser, at mange af dem fejlhenvises. De har ikke brug for den behandling, det psykiatriske hospital kan tilbyde. Derimod har selvmordstruede unge (og ofte også deres familier) brug for hjælp til at løse problemer omkring mobning og mental mistrivsel, mens børn med medfødte handicaps som ADHD har brug for betydeligt hurtigere og mere specialiseret rådgivning end systemerne kan præstere i dag. 70 pct. af de børn med ADHD, der fra starten tilbydes en kombination af pædagogisk støtte og medicinsk behandling, opnår et godt resultat

På den baggrund foreslår Det Radikale Venstre, at der over en årrække opbygges psykologiske ambulatorier i alle kommuner. Ambulatorierne skal være bemandede af psykologer, socialpædagoger, socialrådgivere og andre, som er i stand til at hjælpe de unge med psykiske, sociale eller medfødte problemer, herunder et basalt kendskab til spiseforstyrrelser, ADHD, autisme mv. Ambulatorierne skal kunne rådgive de voksne som er tæt på barnet (familier, pædagoger mv.) om hvordan barnet støttes bedst muligt, og de

skal kunne visiterer de sværere tilfælde til det psykiatriske system – uanset om der er tale om svære psykiske problemer eller medfødte handicaps som ADHD eller autisme. Borgerne skal kunne henvende sig på ambulatoriet uden forudgående visitering. Ambulatorierne vil dermed kunne nedbringe ventetiden for børn, som henvises til psykiatrisk behandling.

I første omgang vil Det Radikale Venstre arbejde for at få afsat 25 mio. kr. til en forsøgsordning ved næste års SATS-puljeforhandlinger.

8. Bedre muligheder for børn med handicap og deres forældre

Hvert år fødes ca. 1200 børn med betydelige funktionsnedsættelser. Med den rette støtte og hjælpemidler kan de børn se frem til et både givende og harmonisk liv. Alle de børn har ressourcer, som de kan bruge til gavn for dem selv og samfundet.

Det er først og fremmest forældrene, der har ansvaret for at få familielivet med et handicappet barn til at fungere. Men de har behov for hjælp. Forældre, der passer barnet i hjemmet skal måske have dækket tabt arbejdsfortjeneste og mange vil have behov for at udstyre hjemmet med nye hjælpemidler. I dag kastes forældrene desværre rundt mellem forskellige sagsbehandlere, og det kan være svært at få et overblik over hvilke tilbud barnet har ret til. Samtidig har sagsbehandlerne en dobbeltrolle hvor de både skal tage hensyn til barnets behov, og til kommunens økonomi. Derfor sker det for ofte at det handicappede barn ikke får de ydelser, det har krav på og behov for.

Det er helt afgørende, at disse børns retssikkerhed sættes i højsædet, så vi sikrer at flest muligt kan få magt over eget liv. Derfor foreslår Det Radikale Venstre, at der etableres en instans, der er uafhængig af stat og kommuner, hvor konsulenter med særlig viden om forskellige handicap rådgiver børnene og deres forældre. Konsulenterne vil skulle fungere som bisiddere i svære sager og hjælpe familier med eventuelle klager over sagsbehandlingen. I modsætning til VISO vil den uafhængige instans kunne tage sager op på borgernes foranledning, uden om kommunens indstilling. Vi foreslår, at der afsættes 10 mio. kr. årligt til formålet.

Skal handicappede børn have mulighed for at leve et liv så tæt på det normale som muligt skal den fysiske tilgængelighed også være i orden. FN's komité for barnets rettigheder har påpeget, at det langt fra er tilfældet på de danske daginstitutioner og folkeskoler. Det betyder, at handicappede børn ikke får mulighed for at gå i den lokale folkeskole og for at knytte venskaber med børn i deres lokalområde. Det skaber en helt unødvendig opdeling af samfundet i handicappede og ikke handicappede, som ingen kan være tjent med. Derfor kræver det Radikale Venstre i lighed med FN's Børnerettighedskomité at der laves en plan for renovering af folkeskolerne så der kan skabes bedre tilgængelighed. Der afsættes i første omgang en pulje på 90 mio. kr. til formålet

9. Aktivering af det frivillige Danmark

Når det professionelle system har sluppet de udsatte børn og unge, er der brug for en massiv opfølgning fra det civile samfunds side. Det er en ekstrem svær overgang at komme ud i ”den virkelige verden”, når man har været med forældrene på krisecenter – eller selv har været igennem en længere behandling for fx en psykisk sygdom eller sorg. Mange børn og unge har ikke nogen at dele problemerne med, og selvom det offentlige kan hjælpe børnene i krisesituationen er det vigtigt at nogen kan tage over, når den akutte behandling er ophørt.

Derfor bør der sættes mere systematisk på brug af frivillige. Det kan både være pårørende, der kan fungere som varige rollemodeller for børnene, men også frivillige, der selv har været gennem problemerne, hvad enten det gælder misbrugsproblemer, vold eller sorg. De frivillige kræfter kan ikke fungere uden professionel styring og backup, men mennesker, der på deres egen krop har prøvet problemerne, vil ofte have en større troværdighed og gennemslagskraft hos børnene. Derudover vil frivillige indsatser ofte kunne føre til mere langvarige forhold mellem barn og voksen end de professionelle systemer kan tilbyde. En frivillig indsats kan ikke stå i stedet for en professionel indsats, men den kan styrke den. Med henblik på inddragelse af flere frivillige vil Det Radikale Venstre søge finansiering på 25 mio. kr. ved de kommende SATS-puljeforhandlinger.

10. Styrk forældrenes ansvar i skilsmisser

Et barn har brug for forældre, der påtager sig et ansvar – også selv om de vælger at blive skilt eller ikke lever sammen. Desværre bliver dette ansvar ikke altid taget alvorligt nok, og det går altid ud over børnene. I efteråret får Folketinget chancen for at forbedre situationen for skilsmissebørnene, når der skal lovgives på området. En skilsmisse kan aldrig blive omkostningsfri for børnene, men lovgivningen skal gøre det så sandsynligt som muligt, at begge forældre bestræber sig til det yderste på at finde en fornuftig og mindelig ordning til mest glæde for barnet. Det Radikale Venstre ønsker derfor:

- At ændre begrebet ”forældremyndighed” til ”forældreansvar”.
- At der uanset civilstand skal være fælles forældreansvar, i dag er det kun når forældrene er gift (eller senere bliver det). Det vil blandt andet sende et stærkt signal om, at ingen parter i en skilsmisse kan tage for givet at få barnet, hvis forældrene ikke kommer overens, hvilket igen vil øge sandsynligheden for at begge forældre gør sig umage for at enes om en fælles til gavn for barnet. Retten skal derfor også i særlige tilfælde kunne pådømme fællesansvar selv om den ene part ønsker den ophævet.
- I særligt ubehagelige konflikter skal børnene have ret til en bisidder. jf. punkt 5.
- Endelig bør børnesagkyndige inddrages i langt højere grad end i dag og tillægges betydning bør afsættes flere midler af til mægling og rådgivning af forældrene. Der afsættes 20 mio. kr. til formålet.
- Der bør udarbejdes statistikker, forskning og en udredning af den delte families økonomi, som foreslået af den netop fremlagte betænkning på området.